

ESTEZET

L. Dz. 95/42

New York, dnia 27 stycznia 1942 r.

R A P O R T   O R G A N I Z A C Y J N Y

Ekspozytury "ESTEZET" za m-c grudz. 41.

I. Schemat organizacyjny.

1/ Centrala Ekspozytury

a/ Wydział studjów -

Wydział studjów zasadniczo bez zmian. W podziale wewnętrznym Wydziału studjów zaszła faktyczna / nie formalna / zmiana, iż referent rosyjski i ukraiński Dr. Lichtensztul wobec zaabsorbowania Prof. Jędrzejewskiego sprawami bałtyckimi referuje bezpośrednio Szefowi Ekspozytury.

b/ Wydział wywiadowczy -

Bez zmian. Prowadzenie Wydziału wywiadowczego przez Szefa Ekspozytury jest coraz więcej utrudnione w związku z nawałem pracy. Na to stanowisko przewidziany jest kpt. Schmidt, którego przydział jest zapowiedziany przez Centralę.

c/ Wydział administracyjny -

Bez zmian. Życiorys p. Zofii Talmontowej, przyjętej z dniem 15 grudnia 1941r. i umieszczonej błędnie w raporcie org. za listopad załączam / zał. Nr. 1 /

d/ Wydzielenie z Ekspozytury komórki Biura Badań Geopolitycznych Wschodnich jest przygotowane. Referat bałtycki po Prof. Jędrzejewskim objąłby p. Witold Sworakowski, obecnie pracownik kontraktowy Konsulatu R.P. w Kurytybie. Starania

w kierunku uzyskania dla niego wizy w toku, za pośrednictwem Ambasady w Washingtonie. Niestety sprawa ta posuwa się powoli. Wyczuwam niechęć Ambasady do powiększania oficjalnego personelu Estezet.

W sprawie organizacji Biura przedstawiłem na rozkaz Zastępcy Szefa Sztabu N.W. szczegółowe wnioski za l. Dz. 378/42 z dnia 7 stycznia 1942 r.

II. Placówki.

Placówka Nr. 1 - pracuje dobrze i wydatnie. Kierownik Placówki -----
"Peowiak" przebywa 10 do 12 dni w miesiącu w Detroit, prowadząc tam zleczone sprawy i przygotowując organizację placówki w Detroit. Niestety sprawa uruchomienia agencji konsularnej w Detroit nie ruszyła z miejsca, wskutek negatywnego stanowiska Pana Ambasadora, mimo postawienia w tej sprawie wniosku przez Gen. Konsula Dr. Starka.

Załączym życiorys Dr. Kasprzaka, który nie został w poprzednim raporcie załączony / zał. Nr. 2 /.

Placówka Nr. 2 - Bez zmian. "Ojciec" przeprowadza jedynie zadania -----
doraźne, bezinteresownie.

Placówka Nr. 3 - Bez zmian. Placówka wykonała tylko kilka zadań. -----
Wogóle nadzieje przywiązywane do tej placówki przez mjr. Żychonia i przezemnie nie okazały się słuszne. Jeśli idzie o "Eugeniusza" to przyznając, iż jest bardzo inteligentny i posiada niektóre dobre kontakty towarzyskie - jest to "bujacz" idący na efekty doraźne. Jest niewątpliwie zaangażowany w robocie politycznej Matuszewskiego. "Tomasz" zaś, znacznie mniej inteligentny jest echem "Eugeniusza". Ponadto obaj wysuwali / początkowo, bo narazie już nie / duże wymagania finansowe. Po trzech miesięcznych doświadczeniach zamierzam używać ich jako kontaktów informacyjnych tylko na odcinki dla nich dostępne / np. działalność Habsburgów,

ruch t.zw. "wolnych Niemców" /. Opłacam tylko usługi rzeczywiście oddane. Dodaję, iż ich zajęcia radiowe pochłaniają im dużo czasu.

Placówka Nr. 4 - Zlikwidowana. W tej sprawie złożyłem szczegółowy
-----
meldunek za L. Dz. 72/42 z dnia 10 stycznia 1942 r. Proszę o umieszczenie "Habdanka" na " czarnej liście" w razie gdyby zamierzał zostać się kiedyś ponownie do służby O.II. względnie gdyby próbował zająć kiedyś jakieś stanowisko w instytucjach polskich w Stanach Zjednoczonych. Przez czas mego pobytu w Stanach Zjednoczonych będę tego pilnował osobiście.

Placówka Nr. 5 - Nie czynna jeśli idzie o Daleki Wschód. "Tabasz"
-----
zamierza podjąć starania w kierunku rozszerzenia działalności handlowej na Płdn. Amerykę. Byłoby pożądane pomóc mu finansowo. W tej sprawie złożyłem szczegółowe wnioski za L.Dz. 65/42 z dnia 19 stycznia 1942 r. "Siwek" podlega wprost Centrali Ekspozytury.

Placówka Nr. 6 - W związku z wybuchem wojny sytuacja "Petersa"
-----
uległa pewnym zmianom . W_v daje się, iż będzie mógł zostać w Washingtonie i że dla jego kontaktów jego stanowisko tam będzie nawet wygodniejsze. Ponadto niezbędnym jest mi łącznik w Washingtonie dla załatwiania szergu spraw w Ambasadzie. Płk. Onacewicz przyrzekł mi ponadto, iż wprowadzi "Petersa" w koła wojskowe, tak, iż krąg jego kontaktów będzie się mógł powiększyć. Większą część grudnia "Peters" przebył w Centrali Ekspozytury, pomagając w załatwianiu spraw techniczno-wywiadowczych i przy szyfrowaniu. Nowe wnioski odnośnie "Petersa" zmieniające częściowo wnioski przedstawiane w meldunku L.Dz. 273/41 z dnia 24 listopada przedstawię w miesiącu lutym 1942 r.

Placówka Nr. 7 - Jeszcze nie obsadzona. Na kierownika wytypowany
-----
jest Janusz Stamirowski, kpt. rezerwy, b. adjutant gen. Szeptyckiego,

znający dobrze St. Zjednoczone oraz język angielski. Pracuje on
nawiazanie w Fundacji Puławskiego, którą porzucił 1 lutego 1942 r.
Zamierzone uplasowanie go jako pracownika kontaktowego przy
Konsulacie Gen. w Chicago.

Placówka Nr. 8 - Bez zmian. Pracuje naogół dobrze, bez pokrywki.-

Sprawa Biura Inf. Fundacji Puławskiego nadal przeciąga się.

Placówka Nr. 9 - W ciągu grudnia nie zaszły większe zmiany
-----
w organizacji placówki i podplacówek południowo-amerykańskich.
Wstępną instrukcję / którą stworzyli Anglicy i o której meldowałem
za L.Dz. 82:86/42 z dnia 22. I. 42 / otrzymał Fabiszewski dopiero
16 stycznia 1942 r. Przygotowano w ciągu grudnia dalsze wskazówki
wstępne, które zostały wysłane dnia 9 stycznia 1942 r. Załączono
do nich wytyczne Centrali L.Dz. 296/42 z dnia 15. XII. 41 r.
oraz szyfry. Naogół wydaje się, iż placówka Fabiszewskiego
rozwinie się i będzie pracowała wydajnie.

III. Sieć Informatorów

C e n t r a l a   E k s p o z y t u r y

Utrzymywano w mies.sprawozdawczym kontakt z informatorami:

N.N. 5001 5002 5003 5004 5006 5008 5007 i 5017

Nie utrzymywano w mies.sprawozdawczym kontaktów z informatorami:

N.N. 5005 5006 5009 5010 5011 5014

Proszę o skreślenie kontaktu No.5012 gdyż współpracy odmówił
a ponadto na terenie St.Zjedn. ma słabe możliwości.

Siwek podlega Centrali i załatwia zleczone sprawy doraźne
oraz zbiera materiały dla raportu wojskowego.

Nowy kontakt: 5018 - Szwertszarf Samuel zna środowisko żydowskie.

Ponadto co tydzień przedstawia resumé z prasy
żydowskiej./Życiorys w zał.-zał.No.3 /

Placówka No. 1.

Podtrzymywany kontakt z informatorami NNo: 5o51 5o53

Kontakt nie podtrzymywano z No.5o13

Nowy kontakt: No.5o52 - Milan Mitrowicz /zał.no.4./

Placówka No.9.

Wykaz kontaktów do tej pory nie nadszedł.

IV Opanowanie terenu

Naogół sytuacja w dziedzinie opanowania terenu nie doznała żadnych prawie zmian. Praca organizacyjna w m.grudniu nie była duża wskutek zaabsorbowania zmianą sytuacji Ekspozytury wskutek wybuchu wojny oraz okresu świątecznego.

V. Współpraca z Amerykanami i Anglikami.

Przedstawiona szczegółowo w meldunkach l.dz.6o/42 z dnia 16.I.br. oraz l.dz.61/42 z dnia 18.I.br.

Współpraca z Anglikami rozwija się również pomyślnie. Kontakt z Anglikami utrzymywany jest przez Howarda /prawdziwe nazwisko Halpern/ z biura Corta w New Yorku - oraz Sitchella podwładnego Howarda. Wymieniane są informacje natury org.,wyw., /opinje o poszczególnych osobach/, KW ,Informacje z pld.Ameryki Ponadto przez Howarda wysyłana była poczta do pld.Ameryki. Z pośrednictwa Anglików w przesyłaniu poczty do Centrali nie korzystano.

VI. Zamierzenia

Wobec małych zmian na odcinku organizacyjnym- zamierzenia org. pozostają niezmienione.

VII. Trudności.

Do meldowanych w raporcie org.za m.listopad 1941 - dołączają

się trudności na odcinku wewnętrznym a mianowicie obojętny stosunek Ambasady do spraw Ekspozytury, przede wszystkim w sprawach wizowych. Wprawdzie są możliwości załatwiania spraw wizowych przez biuro Koordynatora Informacji, niestety przepisy amerykańskie - by każdy cudzoziemiec wykazał skąd czerpie dochody - zmuszają do starań się o zgłoszenie oficjalne pracownika.

Co do ~~przekazy~~ poczty do pld. Ameryki uzyskano przyrzeczenie Departamentu Stanu, że będzie przyjmował pocztę naszą do poczty dyplomatycznej St. Zjedn.

Szef Ekspozytury

Załącz. 4.

/ Sadwik /